

ΣΤΕ 2059/2018 [ΝΟΜΙΜΟΣ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΟΡΙΩΝ ΟΧΘΗΣ, ΠΑΛΙΑΣ ΟΧΘΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΘΙΑΣ ΖΩΝΗΣ ΣΤΗ ΛΙΜΝΗ ΠΑΜΒΩΤΙΔΑ]*

Περίληψη

- Η δημοσίευση πράξεως διοικητικού καθορισμού της οριογραμμής της όχθης, παλαιάς όχθης και της παρόχθιας ζώνης λίμνης δεν κινεί την προθεσμία για την προσβολή με αίτηση ακυρώσεως της διοικητικής αυτής πράξεως από τους ιδιοκτήτες των θιγομένων ακινήτων, ανεξαρτήτως του μήκους της καθοριζόμενης οριογραμμής και του αριθμού των ιδιοκτησιών που επηρεάζονται, δεδομένου ότι ως προς το ζήτημα αυτό δεν δικαιολογείται διάκριση μεταξύ εντετοπισμένου και μη εντετοπισμένου καθορισμού. Κατ' ακολουθίαν, η προθεσμία προσβολής της εν λόγω πράξεως κινείται απο την κοινοποίηση ή τη γνώση της από τους θιγομένους ιδιοκτήτες, η γνώση δε αυτή μπορεί να τεκμαίρεται από τα πραγματικά περιστατικά και τα εν γένει δεδομένα της συγκεκριμένης περιπτώσεως, στα οποία περιλαμβάνονται και η έκταση της οριογραμμής που καθορίζεται με τη διοικητική αυτή πράξη, ο αριθμός των ιδιοκτησιών, τις οποίες αφορούν τα καθοριζόμενα όρια και το χρονικό διάστημα που παρήλθε απο τη δημοσίευση της πράξεως, λαμβανομένου υπόψιν και του γεγονότος ότι ο νόμος δεν προέβλεπε τήρηση διαδικασίας δημοσιότητας ή πρόσκληση των ενδιαφερομένων προς συμμετοχή στη διαδικασία εκδόσεως της πράξεως, αλλά ούτε καν ενημέρωσή τους.

Με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι ο καθορισμός των ορίων της όχθης και της παρόχθιας ζώνης λίμνης δεν έχει τοπικό ή λεπρομερειακό χαρακτήρα και, ως εκ τούτου, μπορεί να γίνει μόνον με προεδρικό διάταγμα. Συνεπώς, η διάταξη του άρθρου 5 παρ. 5 του ν. 2971/2001, με την οποία εξουσιοδοτείται ο Υπουργός Οικονομικών να επικυρώσει την έκθεση της αρμόδιας Επιτροπής και το διάγραμμα περί καθορισμού των ανωτέρω ορίων, αντίκειται στο άρθρο 43 παρ. 2 του Συντάγματος και, επομένως, η προσβαλλόμενη απόφαση, η οποία εκδόθηκε δυνάμει της εξουσιοδοτικής αυτής διατάξεως, πρέπει να ακυρωθεί. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως είναι απορριπτέος προεχόντως ως ερειδόμενος σε εσφαλμένη νομική εκδοχή, διότι η πράξη καθορισμού οριογραμμής όχθης, παλαιάς όχθης και παρόχθιας ζώνης μεγάλης λίμνης δεν αποτελεί κανονιστική αλλά ατομική διοικητική πράξη ενδεχομένως γενικού περιεχομένου, ανάλογα προς την έκταση της περιοχής και τις ιδιοκτησίες, τις οποίες αφορά, με συνέπεια να μην τυγχάνει εν προκειμένω εφαρμογής η ανωτέρω συνταγματική διάταξη.

Προβάλλεται ότι πλημμελώς όρισε η Επιτροπή την οριογραμμή της όχθης της Λίμνης σύμφωνα με τα διαγράμματα Μελιγγάνου, τα οποία χρονολογούνται από το έτος 1929 και τα οποία δεν απεικονίζουν την υφιστάμενη κατάσταση, ήτοι την παρούσα συνήθη

ανάβαση των κυμάτων. Και τούτο, διότι, κατά το αιτούν, η παρούσα μορφολογία της λίμνης των Ιωαννίνων διαμορφώθηκε μεταγενέστερα του 1929, ήτοι από το έτος 1960 και έκτοτε λόγω της αποξηράνσεως των 2/3 αυτής με διοικητικές πράξεις από το έτος 1950 έως 1960 και λόγω του μεταγενέστερου καθορισμού της στάθμης της λίμνης και της διαχείρισης των επιγενόμενων του 1929 μεταλλικού φραχτη και υπερχειλιστή. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως είναι απορριπτέος ως ερειδόμενος σε εσφαλμένη προϋπόθεση. Και τούτο διότι η Επιτροπή, για τον καθορισμό της οριογραμμής της όχθης της λίμνης στην επίμαχη περιοχή, έλαβε υπόψη την υφιστάμενη κατά τον χρόνο συντάξεως της εκθέσεως της πραγματική κατάσταση, η οποία διαμορφώνεται ενόψει και του υψομέτρου και της λειτουργίας του υπάρχοντος, όπως δέχεται και το αιτούν, υπερχειλιστή της λίμνης, που επηρεάζουν το ύψος και την έκτασή της και, συνακόλουθα, και την οριοθέτηση της όχθης, και χάραξε την οριογραμμή της όχθης στην επίμαχη περιοχή στο ύψος του εν λόγω υπερχειλιστή, δηλαδή στα 469,54 μ., η οριογραμμή δε αυτή απλώς ταυτίζεται με τα όρια της όχθης της λίμνης, όπως αυτά αποτυπώνονται στα διαγράμματα «Μελιγγάνου». Εξάλλου, το αιτούν δεν αμφισβητεί ειδικώς την προκύπτουσα από τα στοιχεία του φακέλου λήψη υπόψη από την Επιτροπή του υψομέτρου του υπερχειλιστή της λίμνης κατά τον καθορισμό της οριογραμμής της όχθης. Συνεπώς, ο λόγος ακυρώσεως περί αναιτιολογήτου της προσβαλλομένης αποφάσεως ως προς τον καθορισμό της οριογραμμής της όχθης είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

Για τον καθορισμό της παλαιάς όχθης δεν χρειάζεται να υπάρχουν στοιχεία για τα όριά της πριν από το έτος 1884, το έτος δε αυτό τίθεται από τον νόμο ως όριο πέραν του οποίου δεν μπορεί να ανατρέξει η διαπίστωση της υπάρξεως παλαιάς όχθης αν ιδιώτες κατέχουν ακίνητα που επηρεάζονται από τον καθορισμό αυτόν.

Προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί, διότι κατά την έκδοσή της η Διοίκηση παραβίασε τα ακραία όρια της διακριτικής της ευχέρειας, αδιαφορώντας για τα δικαιώματα των παρόχθιων ιδιοκτητών κατά παράβαση του άρθρου 17 του Συντάγματος, καθόσον οι καθορισθείσες ζώνες κατέλαβαν τμήματα κτισμάτων και μεγάλη έκταση της ιδιοκτησίας του αιτούντος σωματείου χωρίς ιδιαίτερο δικαιολογητικό ρόλο. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι ο καθορισμός της οριογραμμής του αιγιαλού ή της όχθης μεγάλων λιμνών ως φυσικού φαινομένου, καθώς και η χάραξη ζώνης παραλίας ή παρόχθιας ζώνης ενεργείται κατα δεσμία αρμοδιότητα και συναρτάται με τη μορφολογία της συγκεκριμένης περιοχής.

Πρόεδρος: Αθ. Ράντος

Εισηγητής: Π. Ευστρατίου

* Όμοιες οι αποφάσεις ΣτΕ 2060/2018, 2127/2018

Βασικές σκέψεις

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση α) της υπ' αριθ. 91357/3462/16.10.2008 αποφάσεως του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ηπείρου «Καθορισμός ορίων της όχθης, παλαιάς όχθης και παρόχθιας ζώνης στη θέση ΛΙΜΝΟΠΟΥΛΑ από την περιοχή ΜΑΤΣΙΚΑ έως τον ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟ ΚΟΠΑΝΩΝ στη λίμνη Παμβώτιδα του Δήμου Ιωαννιτών στο Νομό Ιωαννίνων» (Δ' 540/12.11.2008) και β) της από 19.9.2008 εκθέσεως της Επιτροπής καθορισμού ορίων όχθης - παλαιάς όχθης και παρόχθιας ζώνης στην ανωτέρω περιοχή, η οποία επικυρώθηκε με την πρώτη προσβαλλόμενη απόφαση.
3. Επειδή, η προσβαλλόμενη έκθεση της Επιτροπής καθορισμού των ορίων όχθης, παλαιάς όχθης και παρόχθιας ζώνης, η οποία επικυρώθηκε με την πρώτη προσβαλλόμενη απόφαση, απαραδέκτως προσβάλλεται, διότι η έκθεση αυτή υπόκειται κατά τον νόμο σε κύρωση (άρθρο 5 παρ. 5 σε συνδυασμό με άρθρο 31 του ν. 2971/2001) και, ως εκ τούτου, στερείται εκτελεστότητας (βλ. ΣτΕ 2410-2/2017). Συνεπώς, παραδεκτώς προσβάλλεται, από άποψη εκτελεστότητας, η υπ' αριθ. 91357/3462/16.10.2008 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ηπείρου.
4. Επειδή, το αιτούν σωματείο, το οποίο φέρεται ότι έχει εμπράγματα δικαιώματα επί ακινήτων που εμπίπτουν εντός των ορίων των καθορισθεισών με την προσβαλλόμενη πράξη όχθης, παλαιάς όχθης και παρόχθιας ζώνης, με έννομο συμφέρον ασκεί την κρινόμενη αίτηση, κατά το μέρος που αφορά τις ιδιοκτησίες του (ΣτΕ 2410-2/2017, 1391/2016, 1870/2010, 492/2007 κ.ά.).
5. Επειδή, κατά την έννοια του άρθρου 46 παρ. 1 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), ερμηνευομένου υπό το φως των άρθρων 20 παρ. 1 και 95 παρ. 1 και 4 του Συντάγματος και του άρθρου 6 παρ. 1 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου που κυρώθηκε με το ν.δ. 53/1974 (Α' 256), η προθεσμία για την άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως κατά ατομικής πράξης δημοσιευτέας στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως δεν αρχίζει κατ' αρχήν από μόνη την δημοσίευση για εκείνους, τους οποίους αφορά αμέσως η πράξη ή των οποίων θίγεται δικαίωμα. Επομένως, η δημοσίευση πράξεως διοικητικού καθορισμού της οριογραμμής της όχθης, παλαιάς όχθης και της παρόχθιας ζώνης λίμνης δεν κινεί την προθεσμία για την προσβολή με αίτηση ακυρώσεως της διοικητικής αυτής πράξεως από τους ιδιοκτήτες των θιγομένων ακινήτων, ανεξαρτήτως του μήκους της καθοριζόμενης οριογραμμής και του αριθμού των ιδιοκτησιών που επηρεάζονται, δεδομένου ότι ως προς το ζήτημα αυτό δεν δικαιολογείται διάκριση μεταξύ εντετοπισμένου και μη εντετοπισμένου καθορισμού. Κατ' ακολουθίαν, η προθεσμία προσβολής της εν λόγω πράξεως κινείται από την κοινοποίηση ή την γνώση της από τους θιγόμενους ιδιοκτήτες, η γνώση δε αυτή μπορεί να τεκμαίρεται από τα πραγματικά περιστατικά και τα εν γένει δεδομένα της συγκεκριμένης περιπτώσεως, στα οποία περιλαμβάνονται και η έκταση της

οριογραμμής που καθορίζεται με την διοικητική αυτή πράξη, ο αριθμός των ιδιοκτησιών, τις οποίες αφορούν τα καθοριζόμενα όρια και το χρονικό διάστημα που παρήλθε από την δημοσίευση της πράξεως (πρβλ. για αιγιαλό και παραλία ΣτΕ 1698/2016, 1391/2016, 5516/2012, 7μ. 2531/2005 κ.ά.), λαμβανομένου υπόψη και του γεγονότος ότι ο νόμος δεν προέβλεπε (βλ., όμως, άρθρο 113 παρ. 2 του ν. 3978/2011, Α΄ 137) τήρηση διαδικασίας δημοσιότητας ή πρόσκληση των ενδιαφερομένων προς συμμετοχή στην διαδικασία εκδόσεως της πράξεως, αλλά ούτε καν ενημέρωσή τους (ΣτΕ 1781/2015). Στην προκειμένη περίπτωση η προσβαλλόμενη απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Ηπείρου δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως στις 12.11.2008, η δε κρινόμενη αίτηση κατατέθηκε στο Δικαστήριο στις 13.5.2011, δηλαδή περίπου δύομισι έτη μετά την δημοσίευση της πράξεως. Ενόψει, όμως, του ότι δεν προκύπτει ότι η προσβαλλόμενη πράξη έχει κοινοποιηθεί στο αιτούν σωματείο ή ότι αυτό έχει λάβει πλήρη γνώση αυτής σε χρόνο που απέχει περισσότερο από εξήντα ημέρες από την κατάθεση της κρινομένης αιτήσεως, η εν λόγω αίτηση ασκείται εμπροθέσμως.

6. Επειδή, ο α.ν. 2344/1940 «Περί αιγιαλού και παραλίας» (Α΄ 154) όριζε στο άρθρο 26α, υπό τον τίτλο «Όχθες και παρόχθια ζώνη πλευσίμων ποταμών και μεγάλων λιμνών», το οποίο προστέθηκε με το άρθρο 4 παρ. 3 του ν. 2386/1996 (Α΄ 43), τα ακόλουθα: «1. Οι όχθες των πλευσίμων ποταμών και των μεγάλων λιμνών, δηλαδή η χερσαία ζώνη που περιστοιχίζει αυτούς, η οποία βρέχεται από τις μέγιστες αλλά συνήθεις αναβάσεις των υδάτων τους, είναι κτήματα κοινόχρηστα, ανήκουν στο Δημόσιο το οποίο προστατεύει και διαχειρίζεται αυτά. 2. Επιτρέπεται, με τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του παρόντος, η διαπλάτυνση της όχθης της προηγούμενης παραγράφου, με την προσθήκη λωρίδας γης, πλάτους μέχρι πενήντα (50) μέτρων, που αρχίζει από το προς την ξηρά όριο της όχθης. 3. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο λωρίδα γης που προσαυξάνει την όχθη, καλείται «παρόχθια ζώνη». 4. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου, περί καθορισμού της οριογραμμής αιγιαλού και παραλίας και του παλαιού αιγιαλού ως και περί της διοίκησης, διαχείρισης και προστασίας τούτων, εφαρμόζονται ανάλογα και για τις όχθες και τις παρόχθιες ζώνες των μεγάλων λιμνών και των πλευσίμων ποταμών. 5. Προκειμένου να καθορισθεί η οριογραμμή όχθης ή παρόχθιας ζώνης, αντί του λιμενάρχη, στην αρμόδια Επιτροπή συμμετέχει ως μέλος ο Προϊστάμενος της Δ/νσης Γεωργίας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης».

7. Επειδή, ο ανωτέρω α.ν. 2344/1940 αντικαταστάθηκε από τον ν. 2971/2001 «Αιγιαλός, Παραλία και άλλες διατάξεις» (Α΄ 285). Ο νεότερος αυτός νόμος, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, όριζε, μεταξύ άλλων, τα εξής: Άρθρο 1, με τίτλο «Ορισμοί», «1. «Αιγιαλός» ... 2. «Παραλία» είναι η ζώνη ξηράς που προστίθεται στον αιγιαλό, καθορίζεται δε σε πλάτος μέχρι και πενήντα (50) μέτρα από την οριογραμμή του αιγιαλού προς εξυπηρέτηση της επικοινωνίας της ξηράς με τη θάλασσα και αντίστροφα. 3. «Παλαιός αιγιαλός» είναι η

ζώνη της ξηράς, που προέκυψε από τη μετακίνηση της ακτογραμμής προς τη θάλασσα, οφείλεται σε φυσικές προσχώσεις ή τεχνικά έργα και προσδιορίζεται από τη νέα γραμμή αιγιαλού και το όριο του παλαιότερα υφιστάμενου αιγιαλού. 4. «Όχθη» των μεγάλων λιμνών και των πλευσίμων ποταμών είναι η χερσαία ζώνη, που περιτοιχίζει αυτούς και βρέχεται από τις μεγαλύτερες αλλά συνήθεις αναβάσεις των υδάτων τους. 5. «Παρόχθια ζώνη» των μεγάλων λιμνών και των πλευσίμων ποταμών είναι η με τη συνδρομή των προϋποθέσεων της παραγράφου 2 προστιθέμενη στην όχθη ζώνη ξηράς, που καθορίζεται σε πλάτος μέχρι και πενήντα (50) μέτρα από το προς την ξηρά όριο της όχθης. 6. «Παλαιά όχθη» των μεγάλων λιμνών και των πλευσίμων ποταμών είναι η ζώνη της ξηράς, που προέκυψε από τη μετακίνηση της οριογραμμής της όχθης των μεγάλων λιμνών και πλευσίμων ποταμών. ...». Άρθρο 2, με τίτλο «Κυριότητα αιγιαλού, παραλίας, όχθης και παρόχθιας ζώνης και χρησιμότητα αυτών», «1. Ο αιγιαλός, η παραλία, η όχθη και η παρόχθια ζώνη είναι πράγματα κοινόχρηστα και ανήκουν κατά κυριότητα στο Δημόσιο, το οποίο τα προστατεύει και τα διαχειρίζεται. 2. ... 3. Ο κύριος προορισμός των ζωνών αυτών είναι η ελεύθερη και ακώλυτη πρόσβαση προς αυτές. ... 4. ... 5. Ο παλαιός αιγιαλός και η παλαιά όχθη ανήκουν στην ιδιωτική περιουσία του Δημοσίου και καταγράφονται ως δημόσια κτήματα». Άρθρο 3, με τίτλο «Επιτροπή καθορισμού αιγιαλού και παραλίας», «1. Ο καθορισμός των ορίων του αιγιαλού, της παραλίας και του παλαιού αιγιαλού γίνεται από Επιτροπή, η οποία συγκροτείται σε επίπεδο νομού με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ...». Άρθρο 4, με τίτλο «Καθορισμός αιγιαλού» [όπως το άρθρο αυτό ίσχυε προ της αντικαταστάσεώς του από το άρθρο 11 παρ. 1α του ν. 4281/2014, Α' 160], «1. Η οριογραμμή του αιγιαλού χαράσσεται από την Επιτροπή του άρθρου 3 ως πολυγωνική γραμμή πλησιέστερη στην πραγματική φυσική γραμμή και απεικονίζεται στο σχετικό διάγραμμα με ερυθρό χρώμα. Οι οριογραμμές της παραλίας και του παλαιού αιγιαλού απεικονίζονται με κίτρινο και κυανούν χρώμα αντίστοιχα. ... 2. Η χάραξη γίνεται σε κτηματογραφικό - υψομετρικό διάγραμμα, με κλίμακα τουλάχιστον 1:1000 στο οποίο αποτυπώνονται και τα όρια των περιλαμβανόμενων επί μέρους ιδιοκτησιών και οι εικαζόμενοι κύριοι αυτών. ... 3. Η Επιτροπή του άρθρου 3 παράλληλα με τη χάραξη των οριογραμμών συντάσσει υποχρεωτικά έκθεση, που συνοδεύεται από το σχετικό διάγραμμα. 4. ...». Άρθρο 5, με τίτλο «Διαδικασία καθορισμού οριογραμμών αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού», [όπως το άρθρο αυτό ίσχυε πριν από την τροποποίησή του από το άρθρο 113 του ν. 3978/2011 (Α' 137/16.6.2011) και πριν από την εν πολλοίς κατάργησή του με την παρ. 5 του άρθρου 11 του ανωτέρω ν. 4281/2014], «1. Εκτός της δυνατότητας της αυτεπάγγελτης κίνησης της διαδικασίας, όποιος ενδιαφέρεται για τον καθορισμό αιγιαλού και παραλίας, απευθύνεται στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία, η οποία μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την υποβολή σχετικής αίτησης ενημερώνει τον ενδιαφερόμενο αν έχει ήδη γίνει καθορισμός. ... 2. ... 3. Η Επιτροπή καθορίζει τις οριογραμμές του αιγιαλού, της παραλίας και του παλαιού αιγιαλού εντός μηνός από την εισαγωγή της υπόθεσης σε αυτήν και συντάσσει σχετική έκθεση. Η Επιτροπή καθορίζει την παλαιά θέση του αιγιαλού, που υπήρχε μέχρι το έτος 1884 αν υφίστανται κατοχές ιδιωτών, αλλά και

προγενέστερα εάν δεν υφίστανται τέτοιες κατοχές, εφόσον η θέση του παλαιού αιγιαλού προκύπτει από ενδείξεις επί του εδάφους ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία εξαιρουμένων των μαρτυρικών καταθέσεων. 4. ... 5. Η έκθεση και το διάγραμμα επικυρώνονται, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού (Γ.Ε.Ν.), με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και δημοσιεύονται μαζί με την επικυρωτική αυτή απόφαση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. ... Η έκθεση και το διάγραμμα αναρτώνται στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα του αρμόδιου κατά τόπο δήμου ή κοινότητας για τρεις (3) τουλάχιστον μήνες. ... 6. ...». Άρθρο 6, με τίτλο «Στοιχεία για τον καθορισμό του παλαιού αιγιαλού» [όπως το άρθρο αυτό ίσχυε προ της αντικαταστάσεώς του από το άρθρο 11 παρ. 2 του ανωτέρω ν. 4281/2014], «Η Επιτροπή αναζητά και συνεκτιμά όλα τα απαιτούμενα για την ακριβή οριοθέτηση του παλαιού αιγιαλού στοιχεία, τα οποία και παραθέτει στην έκθεσή της, ιδίως φυσικές ενδείξεις (όπως το αμμώδες, ελώδες ή βαλτώδες εκτάσεων συνεχομένων του αιγιαλού), αεροφωτογραφίες, χάρτες και διαγράμματα διαφόρων ετών, γεωλογικές μελέτες». Άρθρο 7, με τίτλο «Δημιουργία παραλίας, συνέπειες, περιορισμοί», [όπως το άρθρο αυτό ίσχυε προ της τροποποίησεώς του από το άρθρο 11 παρ. 3 του ν. 4281/2014] «1. Η Επιτροπή του άρθρου 3 ταυτόχρονα με τον προσδιορισμό και τη χάραξη του αιγιαλού προσδιορίζει και την παραλία, εφόσον κρίνεται απαραίτητο για να εξυπηρετηθεί ο σκοπός της παραγράφου 2 του άρθρου 1. Η παραλία χαράσσεται στο ίδιο διάγραμμα για τον αιγιαλό με κίτρινη πολυγωνική γραμμή, όπως αναφέρεται στο άρθρο 4. 2. Εμπράγματα δικαιώματα ιδιωτών, επί ακινήτων της παραλίας, απαλλοτριώνονται λόγω δημοσίας ωφέλειας με και από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της απόφασης του Υπουργού Οικονομικών, που επικυρώνει την έκθεση και το διάγραμμα του αιγιαλού και παραλίας κατά την παράγραφο 5 του άρθρου 5, χωρίς να απαιτείται άλλη πρόσθετη διαδικασία για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης. ... 3. Για την παραλία εφαρμόζονται οι διατάξεις περί απαλλοτριώσεων λόγω ρυμοτομίας. ... 5. ...». Άρθρο 9, με τίτλο «Στοιχεία καθορισμού αιγιαλού και παραλίας», «1. Η Επιτροπή για τη χάραξη της οριογραμμής του αιγιαλού και της παραλίας λαμβάνει υπόψη της ύστερα από αυτοψία τις φυσικές και λοιπές ενδείξεις, που επηρεάζουν το πλάτος του αιγιαλού και της παραλίας και ενδεικτικά: α) τη γεωμορφολογία του εδάφους, αναφορικά με κατηγορίες υψηλών και χαμηλών ακτών, τη σύστασή του, καθώς και το φυσικό όριο βλάστησης, β) την ύπαρξη, τα όρια και το είδος των παράκτιων φυσικών πόρων, γ) τα πορίσματα από την εκτίμηση των μετεωρολογικών στοιχείων της περιοχής, δ) τη μορφολογία του πυθμένα, ε) τον τομέα ανάπτυξης κυματισμού σε σχέση με το μέτωπο της ακτής, στ) την ύπαρξη τεχνικών έργων στην περιοχή, που νομίμως υφίστανται, ζ) τις τυχόν εγκεκριμένες χωροταξικές κατευθύνσεις και χρήσεις γης που επηρεάζουν την παράκτια ζώνη, η) την ύπαρξη δημόσιων κτημάτων κάθε κατηγορίας που βρίσκονται σε άμεση γειτνίαση με την παράκτια ζώνη, θ) τυχόν υφιστάμενο Κτηματολόγιο και ι) την ύπαρξη ευπαθών οικοσυστημάτων και προστατευόμενων περιοχών. 2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων καθορίζονται οι προδιαγραφές και λοιπές λεπτομέρειες για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου».

Άρθρο 10, με τίτλο «Απαλλοτρίωση ιδιωτικών κτημάτων ...», «1. Σε περίπτωση που ιδιώτες προβάλλουν ιδιοκτησιακά δικαιώματα επί χώρων που χαρακτηρίστηκαν από την Επιτροπή του άρθρου 3 ότι ανήκουν στον αιγιαλό, τα δικαιώματα αυτά θεωρούνται αναγκαστικώς απαλλοτριωθέντα υπέρ του Δημοσίου για να περιληφθούν στον αιγιαλό από και με τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της έκθεσης της Επιτροπής μαζί με το διάγραμμα, ... 2. ... 3. Ως προς τον καθορισμό τιμής μονάδας αποζημίωσης και την περαιτέρω διαδικασία απαλλοτρίωσης εφαρμόζονται οι κείμενες διατάξεις περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων. 4. ...». Άρθρο 31, με τίτλο «Ανάλογη εφαρμογή διατάξεων», «1. Οι διατάξεις του νόμου αυτού για τον καθορισμό του αιγιαλού, παλαιού αιγιαλού και παραλίας, ως και οι διατάξεις για τη διοίκηση, διαχείριση και προστασία τούτων εφαρμόζονται αναλόγως και για τις όχθες, τις παλαιές όχθες και τις παρόχθιες ζώνες των μεγάλων λιμνών και των πλεύσιμων ποταμών με τις ακόλουθες παρεκκλίσεις. ... Για τον καθορισμό της όχθης, παλαιάς όχθης και παρόχθιας ζώνης δεν απαιτείται γνώμη του Γ.Ε.Ν. και στην Επιτροπή του άρθρου 3 αντί του εκπροσώπου του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας συμμετέχει, ως μέλος, υπάλληλος της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης με ειδικότητα γεωπόνου, ιχθυολόγου ή δασολόγου και ως πέμπτο μέλος, υδραυλικός μηχανικός της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (Τ.Ε.Ε.). 2. ...».

8. Επειδή, εξάλλου, κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του ν. 2971/2001, εκδόθηκε η υπ' αριθ. 1089532π.ε./8205 π.ε./Β0010/20.4.2005 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων «Στοιχεία καθορισμού αιγιαλού και παραλίας» (Β' 595/2005), σύμφωνα με την οποία τα στοιχεία που λαμβάνει υπόψη της η Επιτροπή για τη χάραξη των αντίστοιχων οριογραμμών είναι α) ως προς τον αιγιαλό, η γεωμορφολογία του εδάφους, στην έννοια της οποίας εντάσσονται οι κατηγορίες υψηλών και χαμηλών ακτών, η εδαφική σύσταση της ακτής, η αποσάρθρωσή της από την επίδραση του κυματισμού και το φυσικό όριο βλάστησης δενδρωδών, θαμνωδών και ποωδών παράκτιων φυτών (άρθρο 1), τα μετεωρολογικά στοιχεία της περιοχής (άρθρο 2), τα κυματικά στοιχεία της περιοχής (άρθρο 3), η ύπαρξη τεχνικών έργων που νομίμως υφίστανται (άρθρο 4) και β), ως προς την παραλία, η ύπαρξη, τα όρια και το είδος των παράκτιων φυσικών πόρων, οι τυχόν εγκεκριμένες χωροταξικές κατευθύνσεις και χρήσεις γης που επηρεάζουν την παράκτια ζώνη, η ύπαρξη δημοσίων κτημάτων κάθε κατηγορίας που βρίσκονται σε άμεση γειτνίαση με την παράκτια ζώνη και η ύπαρξη ευπαθών οικοσυστημάτων και προστατευόμενων περιοχών (άρθρο 5). Ειδικότερα, στο άρθρο 4 της ανωτέρω κοινής υπουργικής απόφασης ορίζονται τα εξής: «1. Ένα τεχνικό έργο επηρεάζει κατά κανόνα το κυματικό πεδίο και κατ' επέκταση την ανάβαση του κυματισμού. Επίσης διαμορφώνει άμεσα ή έμμεσα την ακτή και περαιτέρω τη ζώνη του αιγιαλού. 2. Για να ληφθεί υπόψη το τεχνικό έργο από την επιτροπή του άρθρου 3 του Ν. 2971/2001, θα πρέπει αυτό να είναι νόμιμο. Στην περίπτωση αυτή ο αιγιαλός χারάσσεται στη νέα διαμορφωμένη κατάσταση της ακτής. 3. Στην περίπτωση που το έργο είναι παράνομο,

αυτό δεν λαμβάνεται υπόψη κατά τον καθορισμό του αιγιαλού και ο αιγιαλός καθορίζεται στο αρχικό φυσικό του όριο που είναι δυνατό να αναγνωρισθεί ή που προκύπτει από άλλα στοιχεία».

9. Επειδή, με τις ανωτέρω διατάξεις του ν. 2971/2001, αλλά και με τις αντίστοιχες διατάξεις του α.ν. 2344/1940 που ίσχυαν υπό το προγενέστερο νομοθετικό καθεστώς, θεσπίζεται διοικητική διαδικασία για τον, κατά δέσμια αρμοδιότητα, καθορισμό της οριογραμμής του αιγιαλού ή της όχθης μεγάλων λιμνών ως φυσικού φαινομένου, δηλαδή της μέγιστης αλλά συνήθους αναβάσεως των χειμερινών κυμάτων σε δεδομένη χερσαία ζώνη. Η διαπίστωση αυτή μπορεί να γίνει με οποιοδήποτε πρόσφορο, κατά τα δεδομένα της κοινής ή της επιστημονικής πείρας, μέσο, όπως είναι και η αυτοψία των μελών της οικείας επιτροπής καθορισμού ορίων (βλ. ΣτΕ 158, 2410-2/2017, πρβλ. ΣτΕ 1811/2016, 1389/2016, 1781/2015, 2245/2014, 2057/2014, 4807/2013, 5516/2012 κ.ά.). Περαιτέρω, η ανάγκη δημιουργίας, με διοικητική πράξη, ζώνης παραλίας ή παρόχθιας ζώνης μεγάλης λίμνης πρέπει να διαπιστώνεται από την Διοίκηση κατά τρόπο σαφή και αιτιολογημένο, ενόψει της φύσεως της συνεχόμενης προς τον αιγιαλό ή την όχθη ξηράς και της αδυναμίας να εξυπηρετηθεί από τον αιγιαλό ή την όχθη ο σκοπός του νόμου, δηλαδή η επικοινωνία της ξηράς με τη θάλασσα ή την λίμνη και αντίστροφα. Η ανάγκη, εξάλλου, για τη δημιουργία παραλίας ή παρόχθιας ζώνης μπορεί να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, όπως είναι το προς τούτο συνταχθέν διάγραμμα και η μορφολογία της περιοχής που εμφανίζεται σ' αυτό, στα οποία είναι δυνατόν να στηριχθεί ευθέως ο δικαστής κατά τον έλεγχο νομιμότητας της οικείας διοικητικής πράξεως (βλ. ΣτΕ 158, 2410-2/2017, πρβλ. ΣτΕ 1229/2014, 3906/2012, 4513/2009, 3288/2008, 3615/2007 7μ.). Περαιτέρω, κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων του ν. 2971/2001, καθιερώνεται διοικητική διαδικασία οριοθέτησεως της δημόσιας κτήσης, που προκύπτει από τη μετατόπιση της ακτογραμμής προς την θάλασσα ή την μετακίνηση της οριογραμμής της όχθης των μεγάλων λιμνών και των πλεύσιμων ποταμών. Έτσι, όταν κατά τον καθορισμό των ορίων του σημερινού αιγιαλού ή της όχθης είναι φανερή, λόγω γεωφυσικών φαινομένων ή διεργασιών, όπως είναι οι προσχώσεις, ή άλλων αιτίων, η δημιουργία νέας χερσαίας ζώνης με παράλληλη βαθμιαία υποχώρηση της θάλασσας ή μετακίνηση της όχθης, η οικεία επιτροπή προβαίνει στον καθορισμό της οριογραμμής του παλαιού αιγιαλού ή, αντιστοίχως, της παλαιάς όχθης, επί τη βάση φυσικών ενδείξεων, αεροφωτογραφιών, χαρτών, διαγραμμάτων διαφόρων ετών και γεωλογικών μελετών, δηλαδή στηριζόμενη σε ενδείξεις επιστημονικά τεκμηριωμένες ή σε άλλα αποδεικτικά στοιχεία, εξαιρουμένων, σε αντίθεση με όσα ίσχυαν υπό το καθεστώς του α.ν. 2344/1940, των μαρτυρικών καταθέσεων (πρβλ. ΣτΕ 4499/2012). Εν όψει της φύσεως του τμήματος αυτού της ξηράς, ως ανεπίδεκτου κτήσεως ιδιωτικών δικαιωμάτων όταν καταλαμβάνονταν από τις κατά τα ανωτέρω αναβάσεις των χειμερινών κυμάτων, μετά την επέκταση των ορίων της ακτογραμμής προς τη θάλασσα ή την μετακίνηση της οριογραμμής της όχθης τούτο καθίσταται τμήμα της δημόσιας κτήσης (βλ. ΣτΕ 2410-2/2017, πρβλ. ΣτΕ 4908/2013, 4499/2012, 1159/2009 κ.ά.).

10. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου, στα οποία περιλαμβάνεται και το υπ' αριθ. πρωτ. 1538π.ε/11.2.2013 έγγραφο της Κτηματικής Υπηρεσίας Ιωαννίνων, με το οποίο διαβιβάσθηκαν στο Συμβούλιο της Επικρατείας οι απόψεις της Διοικήσεως επί της κρινομένης αιτήσεως, προκύπτουν τα εξής: Με την υπ' αριθ. Σ.35/26.1.1962 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δημοσίων Έργων «Περί αναγκαστικής απαλλοτριώσεως κτημάτων προς κατασκευή αρδευτικού και αποστραγγιστικού δικτύου περιοχής Α' και Β' λεκάνης Ιωαννίνων» (Δ' 13/10.2.1962) κηρύχθηκε αναγκαστικώς απαλλοτριωτέα λόγω δημοσίας ωφέλειας, και ειδικότερα προς κατασκευή αρδευτικού και αποστραγγιστικού δικτύου περιοχής Α' και Β' λεκάνης Ιωαννίνων, έκταση 4.543.000 τ.μ. στην ευρύτερη της επίδικης περιοχή. Στη συνέχεια, μετά από ανάθεση της σχετικής μελέτης από το Υπουργείο Συντονισμού, εκπονήθηκε το 1966 μελέτη με τον τίτλο «Αρδευτικά έργα πεδιάδος Ιωννίνων Μελέτη Οικονομικής Σκοπιμότητας», στην οποία περιγράφονται ο σκοπός του έργου, τα προτεινόμενα έργα, οι δαπάνες, η χρηματοδότηση, οι φορείς των έργων και προβλέπεται ότι η κατασκευή των έργων θα γίνει από το Υπουργείο Δημοσίων Έργων. Στην εν λόγω μελέτη αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «... Δια των προτεινομένων έργων προβλέπεται η άρδευσις ολοκλήρου της πεδιάδος των Ιωαννίνων ... Προβλέπεται επίσης πλήρες αποστραγγιστικόν - αποχετευτικόν δίκτυον προς συμπλήρωσιν των ήδη κατασκευασθέντων βασικών αποχετευτικών έργων (Σήραγγες Λαψίστης, Κεντρική Συλλεκτήριος Τάφρος Λαψίστης κ.λπ.). ... 1.6.5. Λίμναι - Έλη α. Λίμνη Παμβώτις: ... Η μέση στάθμη της λίμνης είναι το υψόμετρον +469,60, ενώ η κατώτατη στάθμη του πυθμένος ευρίσκεται εις στάθμην +462,70. Ούτω το μέγιστον βάθος της λίμνης ανέρχεται εις 6,90 μ. ... [παρατίθενται οι ημερήσιες συστηματικές καταμετρήσεις της στάθμης της λίμνης Παμβώτιδας για τις περιόδους 1930-1941 και 1949-1962] 4.3. ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ Η αντιπλημμυρική προστασία της περιοχής η οποία επετεύχθη εις πρώτον στάδιον δια της κατασκευής των ... έργων (σήραγξ Λαψίστης, Λαγκάτσης κ.λπ.) βελτιούται έτι περαιτέρω δια της προβλεπομένης διευθετήσεως των διαρρεόντων την περιοχήν χειμάρρων ... Δια του κεντρικού ρυθμιστού εκροών της λίμνης Παμβώτιδος κατασκευαζομένου παρά το χωρίον Πέραμα, επιτυγχάνεται η διατήρησις της στάθμης της λίμνης εις επιθυμητόν υψόμετρον και η ρύθμισις των πλημμυρικών εκροών προς την σήραγγα Λαψίστης. ... Η Α.Σ.Υ. [ανώτατη στάθμη υψομέτρου] της λίμνης ωρίσθη εις το υψόμετρον 470,20. Δια του ρυθμιστού εκροών της Παμβώτιδος παρά το χωρίον Πέραμα επιτυγχάνεται η υπερχειλίσις των επί πλέον υδάτων των βροχοπτώσεων προς την Κ.Σ.Τ. Λαψίστης και εκείθεν δια της σήραγγος Λαψίστης προς τον ποταμόν Καλαμάν. Δεδομένου ότι η διοχετευτικότης της σήραγγος Λαψίστης είναι περιορισμένη, μη επαρκούσα δια την κανονικήν άνευ κατακλύσεως αποχέτευσιν της ίδιας λεκάνης, αι υπό κανονικάς συνθήκας εκροαί της Παμβώτιδος προς την σήραγγα Λαψίστης καθωρίσθησαν εις 40 μ³/δλ. Ούτω ο συρρέων εις την Παμβώτιδα όγκος ύδατος θα υφίσταται ανάσχεσιν εις την λίμνην, της οποίας η στάθμη θα ανέρχεται υψηλότερον της καθωρισθείσας στάθμης υπερχειλίσεως 470,20 και μέχρι μιας ανεκτής ανωτάτης στάθμης ανασχέσεως 470,70 επί χρονικόν διάστημα 6,5 ημερών. Η ανύψωσις της στάθμης της

λίμνης μέχρι της ανωτάτης ανεκτής στάθμης 470,70 αντικρύζει επιτυχώς συρροάς υπό συχνότητα άπαξ ανά δεκαετία. Εις περιπτώσεις πλέον επικινδύνων συρροών θα πρέπει αναγκαστικώς να αποφορτίζονται προς Λαψίσταν μεγαλύτεροι ποσότητες ύδατος (μέχρι 80 μ³/δλ) έστω και εάν αι εκεί επικρατούσαι συνθήκαι δεν είναι ευνοϊκαί καθ' όσον υπέρβασις της στάθμης ταύτης της λίμνης δεν νομίζομεν ότι θα πρέπει να επιτραπή διότι θα κατεκλύζοντο τότε αι παραλίμνιοι οδοί της πόλεως ...

4.4.1.5. Ειδικά τεχνικά έργα α. Παραλίμνιον ανάχωμα Ανατολής. Προς προστασίαν χαμηλής εκτάσεως 470 εκτ της περιοχής Ανατολής εκ της υψώσεως της στάθμης της λίμνης κατά τους χειμερινούς μήνας προβλέπεται η κατασκευή αναχώματος μήκους 5.340 μ. εις την νοτίαν όχθην της λίμνης ... Το ανάχωμα ακολουθεί την γραμμήν των σχηματισμένων θινών εις υψόμετρον +470,00. ... γ. Ρυθμιστής στάθμης λίμνης Παμβώτιδος. Ο ρυθμιστής στάθμης λίμνης Παμβώτιδος θα κατασκευασθή παρά το χωρίον Πέραμα δια να επιτευχθή η διατήρησις της μεγίστης στάθμης της λίμνης εις το καθορισθέν υψόμετρον +470,20, η δε μεγίστη στάθμη ανασχέσεως εις το +470,70. ... Το θυρόφραγμα θα ανυψούται μέσω ηλεκτροκινητηρίου όταν η στάθμη της λίμνης ανέρχεται επικινδύνως ή όταν κρίνεται απαραίτητον να αυξηθή η ανασχετική ικανότης της λίμνης καταβιβαζομένης της στάθμης αυτής κάτω του 470,20. ...». Όπως προκύπτει δε από τα στοιχεία του φακέλου, στην περιοχή της λίμνης Παμβώτιδας κατασκευάσθησαν, πριν από την ισχύ του Συντάγματος του 1975, διάφορα έργα για την προστασία της πεδιάδας και της πόλεως των Ιωαννίνων από πλημμύρες. Στα έργα αυτά περιλαμβάνεται και ο υπερχειλιστής της λίμνης, ο οποίος κατασκευάσθηκε τελικώς σε υψόμετρο 469,54 μ. κατόπιν αιτημάτων αγροτών της περιοχής Λογγάδων. Εξάλλου, στο υπ' αριθ. Φ.544.5/168/98/Σ.1102/25.6.1998 έγγραφο της Υδρογραφικής Υπηρεσίας του Πολεμικού Ναυτικού προς την Κτηματική Υπηρεσία Ιωαννίνων με θέμα «Ακτές (όχθη, παλαιά όχθη και παρόχθια ζώνη) λίμνης Παμβώτιδας», αναφέρεται ότι «(1) Η οριογραμμή της όχθης να χαραχθεί ως περιβάλλουσα πολυγωνική γραμμή προς την πλευρά της ξηράς της ισοϋψούς καμπύλης που άγεται στο υψόμετρο της στάθμης του υπερχειλιστή (469,54 μ.) χωρίς καμία εξαίρεση», στο δε υπ' αριθ. Φ.544.5/294/05/Σ.1796/30.9.2005 έγγραφο της αυτής Υδρογραφικής Υπηρεσίας, που έχει ως θέμα τον καθορισμό όχθης, παλαιάς όχθης και παρόχθιας ζώνης στην ανωτέρω λίμνη, αναφέρεται ότι «α. Από την έρευνα στον φάκελο της υπόθεσης του θέματος, ο οποίος τηρείται στα αρχεία της ΥΥ, προέκυψε ότι η αναγραφή στα έγγραφα ΓΕΝ και ΥΥ του υψόμετρον του υπερχειλιστή ως 469,54 μ. οφείλεται πιθανώς σε προφορική πληροφόρηση κατά την κοινή αυτοψία της 15.7.1992 ... β. Από την αναφορά αυτοψίας, η οποία σας διαβιβάστηκε ... προκύπτει ότι όταν γίνεται λόγος για στέψη του υπερχειλιστή εννοείται το "ανώτατο σημείο του μεταλλικού φράκτη του υπερχειλιστή". γ. Άποψη της ΥΥ είναι ότι εφόσον υπάρχουν αμφιβολίες σε ό,τι αφορά την ορθότητα του συγκεκριμένου υψόμετρον θα πρέπει να διενεργηθεί αρμοδίως χωροστάθμηση ακριβείας που να συσχετίζει το κατάλληλο υψόμετρο με τις υψομετρικές αφετηρίες που ελήφθησαν κατά τη σύνταξη των διαγραμμάτων καθορισμού της όχθης ...». Πέραν των ανωτέρω, η Κτηματική Υπηρεσία Ιωαννίνων με το υπ' αριθ. 892/25.7.2005 έγγραφο ζήτησε από τη

Γεωγραφική Υπηρεσία Στρατού (Γ.Υ.Σ.) την χορήγηση υψόμετρου της υψομετρικής αφετηρίας του 05117 χάρτη Ιωαννίνων κλ. 1:50000 του έτους 1970, η δε Γ.Υ.Σ. με το από 27.7.2005 έγγραφο της ενημέρωσε την Κτηματική Υπηρεσία Ιωαννίνων ότι το υψόμετρο της υψομετρικής αφετηρίας 050117 είναι 470,250 μ. (από μέση στάθμη θάλασσας). Με δεδομένο το υψόμετρο της υψομετρικής αφετηρίας που χορήγησε η Γ.Υ.Σ. η Κτηματική Υπηρεσία Ιωαννίνων πραγματοποίησε χωροστάθμηση για την εύρεση του υψόμετρου του ανώτατου σημείου του υπερχειλιστή, το οποίο βρέθηκε να είναι 469,54 μ. Εξάλλου, στο υπ' αριθ. 249/3.10.2005 έγγραφο του Γενικού Οργανισμού Εγγείων Βελτιώσεων (Γ.Ο.Ε.Β.) Λεκάνης Ιωαννίνων προς τον Σύλλογο Προστασίας Περιβάλλοντος Ιωαννίνων αναφέρεται ότι ο Οργανισμός προέβη μέσω του θυροφράγματος Περάματος στην εκτόνωση των πλεοναζόντων πλημμυρικών νερών από το απόθεμα της ανάσχεσης πλημμυρών από 25.2.2004 έως 29.2.2004 (24ωρο ημερησίως), από 25.1.2005 έως 7.2.2005 (24ωρο ημερησίως) και από 17.2.2005 έως 10.3.2005 (18ωρο ημερησίως), στον συνημμένο δε στο εν λόγω έγγραφο πίνακα προκύπτουν τα υψόμετρα της λίμνης από 2.11.2004 έως 12.9.2005 και αναφέρονται πολλές μετρήσεις άνω των 469 μ. και ανώτατο υψόμετρο της στάθμης της λίμνης 469,32 μ. στις 18.2.2005.

11. Επειδή, ως προς τον καθορισμό της όχθης, παλαιάς όχθης και παρόχθιας ζώνης της λίμνης Παμβώτιδας στην επίμαχη περιοχή από το φάκελο προκύπτουν τα εξής: Η Επιτροπή καθορισμού των ορίων όχθης, παλαιάς όχθης και παρόχθιας ζώνης συνεδρίασε στις 19.9.2008 και συνέταξε την από 19.9.2008 έκθεση «Καθορισμός ορίων της όχθης, παλαιάς όχθης και παρόχθιας ζώνης στη θέση ΛΙΜΝΟΠΟΥΛΑ από την περιοχή ΜΑΤΣΙΚΑ έως τον ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟ ΚΟΠΑΝΩΝ στη λίμνη Παμβώτιδα του Δήμου Ιωαννιτών στο Νομό Ιωαννίνων». Ειδικότερα, από την εν λόγω έκθεση προκύπτει ότι η Επιτροπή πραγματοποίησε στην επίδικη περιοχή αυτοψία, «προκειμένου να έχει στοιχεία σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 9 του ν. 2971/2001 για τις φυσικές και λοιπές ενδείξεις που επηρεάζουν το πλάτος του αιγιαλού και της παραλίας», και, στη συνέχεια, στην έκθεση αναφέρονται τα στοιχεία που έλαβε υπόψη η Επιτροπή και οι σχετικές με αυτά διαπιστώσεις της. Ειδικότερα, στην ως άνω έκθεση αναφέρεται ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη, ενδεικτικά, τα εξής: “Α. Την γεωμορφολογία του εδάφους για την οποία αναλυτικά αναφέρεται ότι: 1. Η μορφολογία της ακτής συνίσταται από χαλαρά εδάφη κυρίως φερτές αποθέσεις και ιζήματα της λίμνης. 2. Της ακτής έπονται εκτάσεις: Ι. Εκτός σχεδίου πόλης. ΙΙ. Η χρήση της περιοχής γενικά είναι ό[.]τι προβλέπουν οι χρήσεις γης των πολεοδομικών σχεδίων. 3. Φυσικό όριο της βλάστησης υπάρχει μόνο όπου δεν έχει υπάρξει ανθρώπινη παρέμβαση –μεταξύ ΚΤΕΛ και του camping ΛΙΜΝΟΠΟΥΛΑ– και συνίσταται από θαμνώδη φυσική βλάστηση (υδροχαρή φυτά) και δενδρώδη βλάστηση (ιτιές και λεύκες). Β. ... Γ. Το γεγονός ότι η περιοχή δεν προσβάλλεται από ισχυρούς ανέμους 7-9 μποφόρ αλλά μόνο Β.Δ. ανέμων μέχρι 3 μποφόρ καθώς η λίμνη Παμβώτιδα περιβάλλεται από μεγάλους ορεινούς όγκους που δεν επιτρέπουν την ανάπτυξη ανέμων μεγάλης έντασης στην περιοχή. Δ. Η μορφολογία του πυθμένα συνίσταται

κατά το πλείστον εκ λιμναίων αποθέσεων. [Τα] βάθη πλησίον της ακτής είναι σχετικά μικρά, ενώ το μέγιστο βάθος της λίμνης είναι 6,90 μέτρα. Ε. Η ανάπτυξη του κυματισμού σε σχέση με το μέτωπο της ακτής είναι μικρή, οπότε δεν επιτρέπει την δημιουργία μεγάλης έντασης κυματισμού. Όταν όμως η στάθμη της λίμνης βρίσκεται στα υψηλότερα επίπεδα, τα νερά με τον κυματισμό ξεπερνούν το ύψος του υπάρχοντος κρηπιδώματος. ΣΤ. Η ύπαρξη τεχνικών έργων στην περιοχή που υφίστανται μη νόμιμα και είναι: 1. κρηπίδωμα από beton με σιδερένια περίφραξη 2. πλακοστρωμένοι και τσιμεντοστρωμένοι διάδρομοι 3. παρτέρια με γκαζόν 4. τσιμεντοστρωμένη πλατεία 5. βραχίονας από beton εντός του νερού για την προφύλαξη των κωπηλατικών λέμβων 6. στέγαστρα και κατασκευές που εξυπηρετούν ανάγκες παρακείμενου καταστήματος εστίασης. Ζ. Η ύπαρξη εγκεκριμένων χωροταξικών και κατευθύνσεων και χρήσεων γης και συγκεκριμένα: Ι. Το π.δ./5.5.1989 (Φ.Ε.Κ. 297/τ. Δ'/17.5.89) "Καθορισμός οικιστικού ελέγχου Ζ.Ο.Ε." ΙΙ. Το π.δ./30.3.1993 (Φ.Ε.Κ. 389/τ. Δ'/21.4.1993) "Τροποποίηση του π.δ./5.5.1989". Η. ... Θ. Υφίσταται Εθνικό Κτηματολόγιο και στην περιοχή έχουν δοθεί Κ.Α.Ε.Κ. στις ιδιοκτησίες του Δήμου Ιωαννιτών. Ι. Η ύπαρξη ευπαθών οικοσυστημάτων και περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους: Ι. Με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ με κωδικό GR2130005 η λίμνη των Ιωαννίνων έχει περιληφθεί στον Μεσογειακό Κατάλογο Τόπων Κοινοτικής Σημασίας του Δικτύου "Natura 2000". [Η λίμνη Ιωαννίνων περιλαμβάνεται στον παρατιθέμενο στο άρθρο 9 παρ. 6 του μεταγενεστέρου ν. 3937/2011 (Α' 60) κατάλογο των περιοχών που έχουν ενταχθεί στο κοινοτικό δίκτυο Natura 2000 με τον ως άνω κωδικό GR2130005 ως Ειδική Ζώνη Διατήρησης των οικοτόπων - Ζώνη Ειδικής Προστασίας για την ορνιθοπανίδα (ΕΖΔ - ΖΕΠ). Βλ. και την υπ' αριθ. 50743/11.12.2017 κοινή υπουργική απόφαση (Β' 4432), με την οποία αναθεωρήθηκε ο εθνικός κατάλογος περιοχών του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000] ΙΙ. Με την υπ' αριθμ. Φ31/4425/212/75 (ΦΕΚ 266/τ. Β'/21.3.1977) απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Επιστημών "Περί χαρακτηρισμού της λίμνης Ιωαννίνων (Παμβώτιδος) ως τόπου που παρουσιάζει ιδιαίτερο κάλλος" χαρακτηρίσθηκε η λίμνη Ιωαννίνων (Παμβώτιδα) και η γύρω απ' αυτήν περιοχή σε βάθος από την ακτή 100 μέτρων προς την πλευρά του σχεδίου πόλεως που ισχύει σήμερα και 300 μέτρων προς τις υπόλοιπες πλευρές, ως τόπος ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, ...». Με τα δεδομένα αυτά η Επιτροπή καθόρισε με την προαναφερθείσα έκθεση τα όρια ως εξής: «Α) Την οριογραμμή της όχθης, με συνεχή κόκκινη πολυγωνική γραμμή ... η οποία χαράχθηκε σύμφωνα με την αποτύπωση της όχθης όπως αυτή εμφανίζεται στα διαγράμματα Μελιγγάνου. ... Β) Την οριογραμμή της παλαιάς όχθης με συνεχή μπλε πολυγωνική γραμμή ... η οποία ταυτίζεται με την οριογραμμή της όχθης ... Γ) Την οριογραμμή της παρόχθιας ζώνης με συνεχή κίτρινη πολυγωνική γραμμή ..., η οποία χαράχθηκε σε απόσταση δέκα πέντε μέτρων (15,00) παράλληλα προς την οριογραμμή της όχθης (κόκκινη γραμμή), για την εξυπηρέτηση των σκοπών της παρ. 2 του άρθρου 1, της παρ. 1 του άρθρου 7 και της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 2971/2001. ... Δεν εξαιρούνται υφιστάμενα κτίσματα στην όχθη και την παρόχθια ζώνη. ...». Η ανωτέρω έκθεση της Επιτροπής επικυρώθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση της Γενικής Γραμματέως της Περιφέρειας Ηπείρου.

Εξάλλου, στο προαναφερθέν υπ' αριθ. πρωτ. 1538π.ε/11.2.2013 έγγραφο της Κτηματικής Υπηρεσίας Ιωαννίνων προς το Δικαστήριο αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Τα διαγράμματα Μελιγγάνου [τα οποία έλαβε υπόψη η Επιτροπή] αποτυπώνουν τόσο τα όρια της λίμνης Παμβώτιδος όσο και την πόλη των Ιωαννίνων τα έτη 1929-1931, αποτελούν δε την βάση όλων των πολεοδομικών μελετών στο Δήμο Ιωαννιτών και δεν αμφισβητούνται για την ακρίβειά τους. Με δεδομένο τα τοπογραφικά διαγράμματα Μελιγγάνου καθορίστηκε η παλαιά όχθη της λίμνης στην περιοχή ... Σύμφωνα με τα [μνημονευθέντα στην προηγούμενη σκέψη υπ' αριθ. Φ.544.5/168/98/Σ.1102/25.6.1998 και Φ.544.5/294/05/1796/30.9.2005 έγγραφα της Διεύθυνσης Ναυτιλιακών Μελετών/Τμήμα Αιγιαλού/Υδρογραφική Υπηρεσία του Πολεμικού Ναυτικού] “η οριογραμμή της όχθης πρέπει να χαραχθεί ως περιβάλλουσα πολυγωνική γραμμή προς την πλευρά της ξηράς της ισοΐψους καμπύλης που άγεται στο υψόμετρο του υπερχειλιστή (469,54 μ.) χωρίς καμμία εξαίρεση”. Στην προκειμένη περίπτωση το υψόμετρο 469,54 μ. του υπερχειλιστή στο οποίο πρέπει να χαραχθεί η όχθη ... ταυτίζεται με το όριο της λίμνης όπως αυτό απεικονίζεται στα διαγράμματα Μελιγγάνου και αποτυπώνεται στο τοπογραφικό διάγραμμα του καθορισμού, με αποτέλεσμα η γραμμή της όχθης και η γραμμή της παλαιάς όχθης να ταυτίζονται».

12. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι ο καθορισμός των ορίων της όχθης και της παρόχθιας ζώνης λίμνης δεν έχει τοπικό ή λεπτομερειακό χαρακτήρα και, ως εκ τούτου, μπορεί να γίνει μόνον με προεδρικό διάταγμα. Συνεπώς, η διάταξη του άρθρου 5 παρ. 5 του ν. 2971/2001, με την οποία εξουσιοδοτείται ο Υπουργός Οικονομικών να επικυρώσει την έκθεση της αρμόδιας Επιτροπής και το διάγραμμα περί καθορισμού των ανωτέρω ορίων, αντίκειται στο άρθρο 43 παρ. 2 του Συντάγματος και, επομένως, η προσβαλλόμενη απόφαση, η οποία εκδόθηκε δυνάμει της εξουσιοδοτικής αυτής διατάξεως, πρέπει να ακυρωθεί. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως είναι απορριπτέος προεχόντως ως ερειδόμενος σε εσφαλμένη νομική εκδοχή, διότι η πράξη καθορισμού οριογραμμής όχθης, παλαιάς όχθης και παρόχθιας ζώνης μεγάλης λίμνης δεν αποτελεί κανονιστική αλλά ατομική διοικητική πράξη (ενδεχομένως γενικού περιεχομένου, ανάλογα προς την έκταση της περιοχής και τις ιδιοκτησίες, τις οποίες αφορά, βλ. ΣτΕ 3634/2003), με συνέπεια να μην τυγχάνει εν προκειμένω εφαρμογής η ανωτέρω συνταγματική διάταξη.

13. Επειδή, οι υπέρ του Υπουργού των Οικονομικών αρμοδιότητες που προβλέπονταν στις διατάξεις του προαναφερθέντος α.ν. 2344/1940, και οι οποίες δεν αφορούσαν τη διοίκηση τοπικών υποθέσεων, κατά την έννοια του άρθρου 102 παρ. 1 του Συντάγματος, μεταβιβάστηκαν στους Νομάρχες, που ήταν τότε περιφερειακά κρατικά όργανα, με τις διατάξεις περί διοικητικής αποκεντρώσεως (ΣτΕ 1583/1990). Ειδικότερα, η αρμοδιότητα καθορισμού οριογραμμής αιγιαλού και παλαιού αιγιαλού μεταβιβάστηκε στους Νομάρχες με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 3200/1955 «Περί διοικητικής αποκεντρώσεως» [(Α' 97), ΣτΕ 2688/2007 7μ., 523/1977 Ολομ. κ.ά.]. Στη συνέχεια, βάσει του π.δ. 551/1988 «Οργανισμός Νομαρχιών (Οργάνωση Οικονομικών

Υπηρεσιών)» (Α΄ 259), οι Κτηματικές Υπηρεσίες εντάχθηκαν στις Νομαρχίες, οι οποίες αποτελούσαν περιφερειακές μονάδες του Κράτους (βλ. άρθρα 1, 9). Μετά τον ν. 2218/1994 (Α΄ 90) και τη σύσταση των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων ως οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης δευτέρου βαθμού και νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, περιήλθαν σε αυτές η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων νομαρχιακού επιπέδου, καθώς και όλες οι αρμοδιότητες των νομαρχών και των νομαρχιακών υπηρεσιών, με εξαίρεση τις αρμοδιότητες, μεταξύ άλλων, επί θεμάτων δημόσιας περιουσίας και τις αρμοδιότητες του Υπουργείου Οικονομικών (άρθ. 3 παρ. 1), ενώ, με το άρθρο 39 παρ. 2 του ίδιου νόμου, όπως το πρώτο εδάφιο της παραγράφου αυτής αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 παρ. 7 του ν. 2240/1994 (Α΄ 153) και η περίπτωση γ΄ της ίδιας παραγράφου 2 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 11 παρ. 2 του ν. 2325/1995 (Α΄ 153), ορίστηκε ότι «Οι υφιστάμενες κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού δημόσιες πολιτικές υπηρεσίες που συγκροτούν τη νομαρχία, καθώς και τα επαρχεία και οι διοικητικές τους υπηρεσίες, καταργούνται από την έναρξη της άσκησης των αρμοδιοτήτων από τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, κατά τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου, εκτός από: α. [...] β. τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών [...]». Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 6 του μεταγενέστερου ν. 2503/1997 (Α΄ 107), «Οι περιφερειακές υπηρεσίες των Υπουργείων Οικονομικών [...] σε επίπεδο νομού ή νομαρχίας δεν καταργούνται με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και εξακολουθούν να αποτελούν υπηρεσίες των Υπουργείων Οικονομικών [...]». Ακολούθως, μετά την αντικατάσταση του α.ν. 2344/1940 από τον ν. 2971/2001, με το άρθρο 3 παρ. 1 του τελευταίου αυτού νόμου προβλέφθηκε ότι ο καθορισμός των ορίων του αιγιαλού, της παραλίας και του παλαιού αιγιαλού γίνεται από Επιτροπή η οποία συγκροτείται σε επίπεδο νομού με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και με το άρθρο 5 παρ. 5 ότι η έκθεση της Επιτροπής και το διάγραμμα επικυρώνονται, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού (Γ.Ε.Ν.), με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και δημοσιεύονται μαζί με την επικυρωτική αυτή απόφαση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στη συνέχεια, με το άρθρο 46 παρ. 21 του ν. 3220/2004 (Α΄ 15), ορίστηκε ότι «Από 10.4.2004 αρμοδιότητες του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών οι οποίες ανήκαν ή είχαν μεταβιβασθεί στους Νομάρχες μέχρι την έναρξη λειτουργίας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων και αφορούν θέματα των Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, που εξαιρέθηκαν από την κατάργηση με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 39 του ν. 2218/1994, περιέρχονται στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, εκτός των θεμάτων των Υ.Δ.Ε. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών μπορεί να γίνεται καταγραφή και διοικητική κωδικοποίηση των αρμοδιοτήτων που περιέρχονται στους Γενικούς Γραμματείς Περιφερειών, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο [...]». Σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 46 παρ. 21 του ν. 3220/2004, οι αρμοδιότητες της Κτηματικής Υπηρεσίας ως νομαρχιακής - κρατικής - υπηρεσίας και του Νομάρχη ως περιφερειακού κρατικού οργάνου για τον καθορισμό των οριογραμμών αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού, όπως ασκούντο μέχρι την έναρξη της λειτουργίας των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, περιήλθαν στην οικεία

Περιφέρεια και, συνεπώς, η αρμοδιότητα για την έκδοση πράξεων επικύρωσης του καθορισμού ορίων αιγιαλού, παραλίας, όχθης, παρόχθιας ζώνης κ.λπ. περιήλθε στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας (βλ. ΣτΕ 2410-2/2017, πρβλ. ΣτΕ 2075/2011). Επομένως, η προσβαλλόμενη με την κρινόμενη αίτηση πράξη αρμοδίως εκδόθηκε από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας Ηπείρου, ο περί του αντιθέτου δε λόγος ακυρώσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

14. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι πλημμελώς όρισε η Επιτροπή την οριογραμμή της όχθης της λίμνης σύμφωνα με τα διαγράμματα Μελιγγάνου, τα οποία χρονολογούνται από το έτος 1929 και τα οποία δεν απεικονίζουν την υφιστάμενη κατάσταση, ήτοι την παρούσα συνήθη ανάβαση των κυμάτων. Και τούτο, διότι, κατά το αιτούν, η παρούσα μορφολογία της λίμνης των Ιωαννίνων διαμορφώθηκε μεταγενέστερα του 1929, ήτοι από το έτος 1960 και έκτοτε λόγω της αποξηράνσεως των 2/3 αυτής με διοικητικές πράξεις από το έτος 1950 έως 1960 και λόγω του μεταγενέστερου καθορισμού της στάθμης της λίμνης και της διαχείρισης των επιγενόμενων του 1929 μεταλλικού φράχτη και υπερχειλιστή. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως είναι απορριπτέος ως ερειδόμενος σε εσφαλμένη προϋπόθεση. Και τούτο διότι από τα εκτεθέντα στην σκέψη 11 προκύπτει ότι η Επιτροπή, για τον καθορισμό της οριογραμμής της όχθης της λίμνης στην επίμαχη περιοχή, έλαβε υπόψη την υφιστάμενη κατά τον χρόνο συντάξεως της εκθέσεώς της πραγματική κατάσταση, η οποία διαμορφώνεται ενόψει και του υψομέτρου και της λειτουργίας του υπάρχοντος, όπως δέχεται και το αιτούν, υπερχειλιστή της λίμνης, που επηρεάζουν το ύψος και την έκτασή της και, συνακόλουθα, και την οριοθέτηση της όχθης, και χάραξε την οριογραμμή της όχθης στην επίμαχη περιοχή στο ύψος του εν λόγω υπερχειλιστή, δηλαδή στα 469,54 μ., η οριογραμμή δε αυτή απλώς ταυτίζεται με τα όρια της όχθης της λίμνης, όπως αυτά αποτυπώνονται στα διαγράμματα «Μελιγγάνου». Εξάλλου, το αιτούν δεν αμφισβητεί ειδικώς την προκύπτουσα από τα στοιχεία του φακέλου λήψη υπόψη από την Επιτροπή του υψομέτρου του υπερχειλιστή της λίμνης κατά τον καθορισμό της οριογραμμής της όχθης. Συνεπώς, ο λόγος ακυρώσεως περί αναιτιολογήτου της προσβαλλομένης αποφάσεως ως προς τον καθορισμό της οριογραμμής της όχθης είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Καθό δε μέρος προβάλλεται ότι «οι συνήθεις αναβάσεις του κυματισμού δεν είναι στην χαραχθείσα οριογραμμή», ο λόγος είναι απορριπτέος ως απaráδεκτος, διότι αμφισβητεί την εκτίμηση της Διοικήσεως ως προς φυσικό φαινόμενο.

15. Επειδή, περαιτέρω, προβάλλεται ότι ο καθορισμός με την προσβαλλόμενη απόφαση παλαιάς όχθης, ταυτιζόμενης με την όχθη, έχει χωρήσει α) κατά παράβαση του άρθρου 5 παρ. 3 του ν. 2971/2001, διότι παλαιά όχθη καθορίζεται μόνον στην περίπτωση που υπάρχουν στοιχεία για τα όριά της πριν από το έτος 1884 και μόνον εάν προκύπτει έκταση μετά το όριο της παρόχθιας ζώνης, και β) κατά παράβαση του ν. 2971/2001, διότι αυτός, σε αντίθεση με το άρθρο 2 παρ. 3 του προγενέστερου α.ν. 2344/1940, δεν επιτρέπει την ταύτιση των οριογραμμών της όχθης και της παλαιάς

όχθης, αφού, κατά το άρθρο 2 παρ. 1 και 3 του εν λόγω ν. 2971/2001, η μεν όχθη είναι πράγμα κοινόχρηστο, η δε παλαιά όχθη ανήκει στην ιδιωτική περιουσία του Δημοσίου και δεν είναι κοινόχρηστη. Οι ανωτέρω λόγοι ακυρώσεως είναι απορριπτέοι προεχόντως ως άνευ εννόμου συμφέροντος προβαλλόμενοι, διότι το αιτούν, το οποίο στηρίζει το έννομο συμφέρον του για την άσκηση της κρινομένης αιτήσεως στην προσβολή των εμπραγμάτων δικαιωμάτων που φέρεται ότι έχει επί ακινήτων που εμπίπτουν στις ρυθμίσεις της προσβαλλομένης αποφάσεως, δεν προσδιορίζει ποιά συγκεκριμένη βλάβη υφίσταται από την ταύτιση της οριογραμμής της όχθης με εκείνη της παλαιάς όχθης, δοθέντος ότι χάραξη παλαιάς όχθης με διαφορετικά όρια από την όχθη (ως αποτέλεσμα βαθμιαίας υποχωρήσεως της λίμνης ή μετακινήσεως της όχθης) θα είχε ως συνέπεια ότι μεγαλύτερο τμήμα ξηράς, το οποίο θα θεωρείτο ότι καταλαμβάνονταν στο παρελθόν από τις μέγιστες αλλά συνήθεις αναβάσεις των χειμερίων κυμάτων, θα περιλαμβανόταν στη δημόσια κτήση. Και τούτο ανεξαρτήτως του ότι η ταύτιση των δύο αυτών οριογραμμών ως μόνη συνέπεια έχει στην προκειμένη περίπτωση –πέραν του καθορισμού της οριογραμμής της όχθης της λίμνης, η οποία (όχθη) έχει κοινόχρηστο χαρακτήρα– την διαπίστωση ότι δεν έχει μεταβληθεί η οριογραμμή της όχθης στην επίμαχη περιοχή τουλάχιστον από το έτος, στο οποίο αναφέρονται τα ληφθέντα υπόψη διαγράμματα «Μελιγγάνου», η διαπίστωση δε αυτή δεν αποκλείεται από τις διατάξεις του ν. 2971/2001. Εξάλλου, για τον καθορισμό παλαιάς όχθης δεν χρειάζεται να υπάρχουν στοιχεία για τα όριά της πριν από το έτος 1884, το έτος δε αυτό τίθεται από τον νόμο (άρθρο 5 παρ. 3 του ν. 2971/2001) ως όριο πέραν του οποίου δεν μπορεί να ανατρέξει η διαπίστωση της υπάρξεως παλαιάς όχθης αν ιδιώτες κατέχουν ακίνητα που επηρεάζονται από τον καθορισμό αυτόν (βλ. ΣτΕ 3380/2015 σκ. 4, 4552/2014 σκ. 5, 4513/2009 σκ. 8).

16. Επειδή, περαιτέρω, προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί, διότι κατά την έκδοσή της η Διοίκηση παραβίασε τα ακραία όρια της διακριτικής της ευχέρειας, αδιαφορώντας για τα δικαιώματα των παρόχθιων ιδιοκτητών κατά παράβαση του άρθρου 17 του Συντάγματος, καθόσον οι καθορισθείσες ζώνες κατέλαβαν τμήματα κτισμάτων και μεγάλη έκταση της ιδιοκτησίας του αιτούντος σωματείου χωρίς ιδιαίτερο δικαιολογητικό λόγο. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι από τα εκτεθέντα στην σκέψη 9 προκύπτει ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2971/2001, ο καθορισμός της οριογραμμής του αιγιαλού ή της όχθης μεγάλων λιμνών ως φυσικού φαινομένου, καθώς και η χάραξη ζώνης παραλίας ή παρόχθιας ζώνης ενεργείται κατά δεσμία αρμοδιότητα και συναρτάται με τη μορφολογία της συγκεκριμένης περιοχής (βλ. ΣτΕ 4513/2009 σκ. 10, 158/2017 σκ. 26, 2411-2/2017 σκ. 16). Εξάλλου, ως προς τον καθορισμό της παρόχθιας ζώνης στην επίμαχη περιοχή, από την από 19.9.2008 έκθεση της Επιτροπής προκύπτει ότι τα μέλη αυτής πραγματοποίησαν αυτοψία και έλαβαν υπόψη, μεταξύ άλλων, το προστατευόμενο ευπαθές οικοσύστημα της λίμνης και των παραλίμνιων περιοχών και την μορφολογία της ακτής και έκριναν ότι είναι αναγκαία η δημιουργία παρόχθιας ζώνης σε απόσταση 15 μέτρων από την οριογραμμή

της όχθης, προκειμένου να εξυπηρετηθούν οι σκοποί της παρ. 2 του άρθρου 1, της παρ. 1 του άρθρου 7 και της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 2971/2001. Ο δε συναφής ισχυρισμός του αιτούντος ότι σε ορισμένα σημεία της επίμαχης περιοχής η ζώνη, που σχηματίζεται αν αθροισθούν το πλάτος της όχθης και εκείνο της παρόχθιας ζώνης, έχει συνολικό πλάτος 37,5 μέτρων και 65 μέτρων από το πραγματικό όριο της λίμνης, ότι η απόσταση αυτή από το εν λόγω όριο είναι υπερβολική και δεν εξυπηρετεί τον σκοπό του νόμου και ότι θα αρκούσε η παρόχθια ζώνη να χαραχθεί σε απόσταση 5 μέτρων από την οριογραμμή της όχθης, είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος, διότι αμφισβητεί την, συναχθείσα κατ' εκτίμηση των συνθηκών της συγκεκριμένης περιοχής και με βάση τα προβλεπόμενα στο νόμο κριτήρια, κρίση της Διοικήσεως για το ενδεδειγμένο πλάτος της παρόχθιας ζώνης στην περιοχή αυτή, η οποία, εν πάση περιπτώσει, χάραχθηκε με πλάτος 15 μέτρων, πολύ μικρότερο, δηλαδή, από το κατά νόμο όριο των 50 μέτρων.

17. Επειδή, προβάλλεται επίσης ότι η προσβαλλόμενη απόφαση είναι ακυρωτέα, διότι δεν αιτιολογεί για ποιό λόγο δεν ήταν αναγκαίο να συνταχθούν ειδικές εκθέσεις για α) τη γεωμορφολογία του εδάφους, β) την ύπαρξη, τα όρια και το είδος των παράκτιων φυσικών πόρων, γ) τα πορίσματα από την εκτίμηση των μετεωρολογικών στοιχείων της περιοχής, δ) τη μορφολογία του πυθμένα, ε) τον τομέα ανάπτυξης κυματισμού σε σχέση με το μέτωπο της ακτής, στ) την ύπαρξη τεχνικών έργων στην περιοχή, που νομίμως υφίστανται, ζ) τις τυχόν εγκεκριμένες χωροταξικές κατευθύνσεις και χρήσεις γης που επηρεάζουν την παράκτια ζώνη, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 του ν. 2971/2001. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως είναι απορριπτέος, διότι δεν απαιτείτο, κατά νόμο, να συνταχθούν τέτοιες ειδικές εκθέσεις. Εξάλλου, δεν καθιστά πλημμελή την προσβαλλόμενη πράξη το γεγονός ότι δεν αναφέρεται στην από 19.9.2008 έκθεση της Επιτροπής η ημερομηνία διενέργειας της αυτοψίας και ο περί του αντιθέτου λόγος ακυρώσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Περαιτέρω, ο λόγος ακυρώσεως ότι η προσβαλλόμενη πράξη είναι ακυρωτέα, διότι δεν προκύπτει από ποιά μέλη της Επιτροπής έγινε η αυτοψία, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι, όπως προκύπτει από την ως άνω έκθεση της εν λόγω Επιτροπής, η αυτοψία έγινε από όλα τα μέλη της.

18. Επειδή, απορριπτομένων των λόγων που αφορούν την χάραξη της οριογραμμής της όχθης της λίμνης απορριπτέος είναι και ο λόγος ότι ως εκ του μη νόμιμου καθορισμού της όχθης, κατά συνεκτίμηση της οποίας καθορίσθηκε η παρόχθια ζώνη, είναι συνακυρωτέος και ο καθορισμός της τελευταίας (παρόχθιας ζώνης).

19. Επειδή, ενόψει των ανωτέρω, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί.